

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/33/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2310215853
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2310215853.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Ľubica Bundzelová, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: V. M. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. D. S. č. XXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov, matka: R. N. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. D. S. č. XXX, zastúpená: JUDr. Andrej Gara, advokát, so sídlom Štefánikova 14, Bratislava, otec: V. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. D. S. č. XX, za účasti Okresnej prokuratúry Galanta a Úradu komisára pre deti, o návrhu otca na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, o odvolaní otca v časti výrokov I., III. a V. (zákaz styku, zmena predchádzajúceho rozsudku a trovy štátu) a o odvolaní matky v časti výroku IV. a V. (o povinnosti otca a matky zaplatiť trovy konania štátu) proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 16P/204/2010-980 zo dňa 15. decembra 2017 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutých častiach **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. zakázal styk otca s maloletým synom, výrokom II. súd návrh otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu zamietol, výrokom III. zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta, č. k. 8C/170/2008-24 zo dňa 23.09.2008 v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, výrokom IV. a výrokom V. zaviazal matku zaplatiť na účet Okresného súdu Galanta sumu 918,41 eura titulom náhrady trov konania štátu a otca 570,41 eura a výrokom VI. rozhodol o náhrade trov konania účastníkov tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd po citovaní čl. 5, § 24 ods. 4, § 25 ods. 1, 2 a 3, § 26, § 36 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len ZoR), čl. 7 ods. 5 a čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, čl. 24 ods. 1, 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, čl. 3 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a § 38 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) vecne rozsudok odôvodnil tým, že rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti má právo sa v primeranom rozsahu podieľať na výchove svojho dieťaťa s tým, že v starostlivosti o dieťa stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto vzťahu. Takýto rodič má právo realizovať svoju starostlivosť a podieľať sa na výchove maloletého dieťaťa prostredníctvom styku s dieťaťom. Zákon pritom uprednostňuje vzájomnú dohodu rodičov o styku rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti s dieťaťom a až v prípade, ak k dohode rodičov nedôjde, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa; jeho vek, zdravotný stav, jeho vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, režim dieťaťa, ako aj okolnosti na strane

rodičov a ich vzájomný vzťah, ich časové, ekonomické možnosti, rodinné pomery a podobne. Zákon rodičovi priznáva právo stretávať sa s dieťaťom, avšak žiadne ustanovenie zákona dieťaťu neukladá povinnosť stretávať sa so svojim rodičom. Zákon predpokladá možnosť obmedzenia alebo zákazu styku rodiča s maloletým dieťaťom a to v prípade, ak je to v záujme maloletého dieťaťa s tým, že zákaz styku je možný iba vtedy, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom. Záujem dieťaťa je potrebné chápať extenzívne ako právo dieťaťa na život v stabilnom prostredí, ktoré dieťaťu poskytne pocit bezpečia, lásky, porozumenia, tolerancie, v ktorom sa bude môcť pozitívnym smerom vyvíjať jeho osobnosť, schopnosti a vlohy, a ktoré bude chrániť jeho dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin, povedie k zdravému sociálnemu, mravnému rozvoju dieťaťa a kde budú rešpektované práva maloletého dieťaťa. Jediným kritériom na vyslovenie zákazu styku rodiča s maloletým dieťaťom je záujem maloletého dieťaťa a nevyhnutnosť zákazu styku.

3. Súd v danom prípade rozhodoval o úprave styku otca s maloletým dieťaťom tak, ako to vyplynulo z návrhov otca a matky maloletého dieťaťa na poslednom pojednávaní konanom dňa 15.12.2017, na ktorom otec maloletého uviedol, že trvá na podanom návrhu, chce sa s maloletým synom stretávať s tým, že rozsah styku nechal na uvážení súdu, avšak zároveň uviedol, že predtým prebiehal styk od piatka do nedele a nebol s tým problém. Matka maloletého trvala na zákaze styku otca s maloletým synom.

4. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že je potrebné zakázať styk maloletého dieťaťa s jeho otcom, nakoľko si to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa a v danom prípade nie je možné iba obmedziť styk maloletého dieťaťa s otcom. Pri svojom rozhodovaní súd prihliadol najmä na vek maloletého dieťaťa, jeho zdravotný stav, jeho vzťah, ktorý má k matke a jej rodine, ako aj vzťah maloletého dieťaťa k otcovi a jeho rodine, prostredie v ktorom maloletý žije. Súd sa zaoberal aj vzťahom rodičov maloletého navzájom, ich rodinným zázemím a vzťahom rodičov k maloletému dieťaťu a prihliadol aj k osobnostným črtám rodičov maloletého syna. Súd v neposlednom rade prihliadol aj na vývoj vzájomných vzťahov rodičov a maloletého dieťaťa a najmä k vývinu samotného maloletého dieťaťa počas prebiehajúceho súdneho konania.

5. V konaní bolo vykonaných niekoľko dôkazov týkajúcich sa vzťahu maloletého dieťaťa k rodičom, vzťahu rodičov k maloletému dieťaťu ako aj zdravotného, duševného a psychického stavu maloletého syna, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal. Z listinných dôkazov, najmä zo znaleckých posudkov a psychologických správ predložených v konaní, ako aj názoru prezentovaného samotným maloletým dieťaťom vyplynulo, že vnímanie maloletého a jeho vzťah k otcovi prešli počas obdobia, po ktoré je vedené toto súdne konanie veľkou zmenou. Na začiatku konania maloletý síce odmietal otca, avšak jeho postoj sa dal chápať viac ako manifestačný s tým, že v tomto období bolo ešte citlivým prístupom oboch rodičov možné tento vzťah zmeniť, čo bolo potvrdené napríklad aj znaleckým posudkom znalkyne Doc. PhDr. Milady Harinekovej, CSc. č. 15/2011, v ktorom znalkyňa síce neodporúčala striedavú osobnú starostlivosť, ale odporúčala pomerne široký styk otca s maloletým dieťaťom od piatka do nedele s prípadným prehodnotením prespatia maloletého u otca. Znalkyňa konštatovala ovplyvňovanie maloletého zo strany matky a zhodnotila citovú väzbu maloletého k matke ako jednoznačne pozitívnu. Zároveň hodnotila aj citovú väzbu maloletého k otcovi, ktorá bola v tomto čase hodnotená ako kladná s prímiesou nejasných ambivalentných prvkov. V dopĺňujúcom znaleckom posudku č.11/2012 menovaná znalkyňa potvrdila svoje závery o charaktere vzťahu maloletého k rodičom s tým, že potvrdila ovplyvňovanie maloletého dieťaťa zo strany matky a uviedla, že výpoveď maloletého na pojednávaní konanom dňa 4.6.2012 nie je pravdivá v celom rozsahu. Postupne ako to vyplýva jednak z kontrolného znaleckého posudku č.23/2015 vypracovaného Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, s.r.o., Nové Zámky, ako aj zo správ špecifikovaných v bode 17 tohto odôvodnenia, sa stával vzťah maloletého syna k otcovi oveľa komplikovanejším a akékoľvek stretnutie maloletého s otcom a dokonca už samotná myšlienka maloletého na to, že sa má stretnúť s otcom, bez ohľadu na to, či k realizácii stretnutia otca s maloletým došlo alebo nie, spôsobovala maloletému stavu úzkosti, obáv a strachu. V znaleckom posudku č. 23/2015 znalec skonštatoval, že za aktuálnej situácie nie je v záujme maloletého, aby sa stýkal so svojim biologickým otcom, aktuálne nevidel možnosť, aby sa s maloletým synom otec stretával. Znalec uviedol, že sa nedomnieva, že by maloletý úmyselne skresľoval skutočnosť, uviedol, že je vnútorne presvedčený o tom, čo hovorí. Znalec skonštatoval u maloletého výrazný a dramatický strach z otca a zároveň uviedol, že maloletý je v intenzite strachu z otca ovplyvnený matkou. Maloletý vníma matku výlučne pozitívne a otca zase negatívne, ako ohrozujúceho. Takýmto spôsobom vnímal aj rodinu matky a otca, t.j. k matkinmu manželovi a ich synovi má výlučne pozitívny vzťah a k otcovej družke, dcére a jeho matke jednoznačne negatívny vzťah.

Uvedené odporúčanie, aby sa maloletý s otcom nestretával vyplýva aj zo správ MUDr. G., ktorá je detskou psychiatričkou Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou, psychiatrickej ambulancie Bratislava, zo správy Výskumného ústavu detskej psychiatrie a patopsychológie vypracovanej PhDr. S. O., PhD., Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Šaľa a v neposlednom rade aj Základnej školy, ktorú maloletý navštevuje. Súd poukazuje aj na výpoveď samotného maloletého, ktorý bol v konaní pred súdom vypočutý dvakrát. Pri prvej výpovedi zo dňa 4.6.2012 sa z výpovede maloletého dá vyčítať, že v danom prípade bol maloletý pri výpovedi ovplyvňovaný najmä vzťahom matky k otcovi maloletého, nakoľko aj výrazy ktoré použil možno považovať za výrazy prebraté od matky ako napríklad keď uviedol, že nechce chodiť k otcovi V. a prišiel na to sám, alebo keď uviedol, že keď sa rozpráva s mamou o otcovi V., tak aj mama ho nemá rada. Súd sa v prípade prvej výpovede maloletého plne stotožnil so závermi vyplývajúcim so znaleckého posudku Doc. PhDr. Milady Harinekovej, že maloletý bol výrazným spôsobom ovplyvňovaný vo svojich výpovediach o otcovi vzťahom, ktorý má matka maloletého k otcovi a prevzal jej výrazy. Pri druhej výpovedi maloletého zo dňa 9.12.2016 je však už zreteľne cítiť odmietavý postoj maloletého voči otcovi, ako aj to, že jeho úzkosť a strach zo stretnutia a zo samotnej komunikácie s otcom je reálna, tak ako je to konštatované aj v znaleckom posudku č. 23/2015 a ako to vyplýva aj z vyššie citovaných správ. Z postoja maloletého pri jeho výpovedi je citeľné, že maloletý sám uveril svojim predstavám, že otec predstavuje pre neho reálnou hrozbou a súd bral vážne vyjadrenia maloletého keď uviedol, že sa furt bojí, že sa už nechce báť, že sa bojí toho že za ním dôjde do školy, každý školský deň, že ho zoberie; a že má kopu zbraní a vie, že sa ich nebojí použiť. Súd túto výpoveď maloletého posúdil ako dôveryhodnú a pri svojom rozhodovaní na ňu prihliadol. Zároveň súd prihliadol aj na to, že v čase druhej výpovede mal maloletý takmer 13 rokov a teda bol dostatočne zrelý na to, aby vyjadril svoj názor. Podľa názoru súdu výpoveď maloletého predstavuje reálny vzťah maloletého k otcovi, t.j. vzťah, ktorý je plný strachu bez ohľadu na to, či je tento strach opodstatnený. Dôveryhodnosť tejto výpovede súd posudzoval aj s ohľadom na závery znaleckého posudku č. 23/2015 a vyššie uvedených správ Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou, psychiatrickej ambulancie Bratislava, Výskumného ústavu detskej psychiatrie a patopsychológie vypracovanej PhDr. S. O., PhD., Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Šaľa. Súd zároveň prihliadol aj na obsah listov, v ktorých maloletý opätovne prezentoval odmietavý postoj k otcovi a súd prihliadol aj k dĺžke časového úseku, odkedy maloletý veľmi vyhraneným spôsobom prezentuje svoj odmietavý postoj k otcovi, ktorý súd vzhľadom k uvedenému posúdil zo strany maloletého ako vážny a stabilný, nakoľko sa na ňom už niekoľko rokov nič nezmenilo, a to napriek tomu, že styk otca s maloletým už tri roky neprebíha.

6. Vzhľadom k uvedenému citovému prežívaniu maloletého syna, ktoré bolo okrem jeho výpovede a znaleckých posudkov podložené aj množstvom listinných dôkazov týkajúcich sa psychického, ale aj zdravotného stavu maloletého, súd rozhodol tak, že styk otca s maloletým zakázal a návrh otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému zamietol. Súd považoval za preukázané, že maloletý má strach už pri samotnej myšlienke na to, že sa má akýmkoľvek spôsobom realizovať styk (komunikácia) s otcom a už táto predstava maloletého má negatívny dopad na psychiku a psychický vývin maloletého, a samotnou myšlienkou maloletého k novej realizácii styku s otcom dochádza k destabilizácii jeho psychického stavu. Súd v súvislosti s uvedeným poukázal na obsah správ uvedených v bode 17 tohto odôvodnenia, napríklad na správu Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Šaľa zo dňa 18.4.2016, z ktorej vyplýva, že maloletého stav bol lepší a maloletý bol pozitívnejší v období, keď bol súdom zakázaný styk otca s maloletým s tým, že v čase keď sa tento obnovil, maloletého stav sa zhoršil. Súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že v danom prípade nepostačí obmedzenie styku otca s maloletým dieťaťom. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloletý odmieta otca a keďže z jeho výpovedí vyplýva, že má z otca strach a má strach aj zo samotnej komunikácie s otcom a ako bude otec reagovať keď sa nebude správať podľa jeho predstáv, súd rozhodol o zákaze a nie o obmedzení styku. Z uvedeného dôvodu súd neobmedzil styk ani na inú formu komunikácie otca s maloletým.

7. V súvislosti s uvedeným záverom súdu, súd poukazuje aj na to, že zo strany súdu v priebehu tohto konania došlo k vydaniu neodkladného opatrenia, ktorým súd obmedzil styk otca s maloletým a to na jednu sobotu v mesiaci v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod., avšak aj takéto obmedzenie styku spôsobovalo maloletému stavy strachu. Momentálne ako to uviedli rodičia na pojednávaní styk maloletého, až na niekoľko pokusov zo strany otca, ktoré však boli neúspešné, sa už tri roky nerealizuje. Vzťah maloletého k otcovi, ako to vyplýva aj zo správy CPPaP Šaľa zo dňa 19.09.2017, ako aj z úradného záznamu súdu zo dňa 13.12.2017, vyjadrenia matky, ako aj vyjadrenia zástupcu Komisarára pre deti na pojednávaní, sa ani plynutím času nezmenil a maloletý otca stále odmieta. Súd v súvislosti s uvedeným poukazuje na to, že o zákaze styku rozhodol z dôvodu, že je to nevyhnutné v záujme maloletého dieťaťa

a nie z dôvodu, že by dospel k záveru, že by sa zo strany otca preukázala, alebo že by z jeho správania k maloletému vyplynula potreba zákazu styku. Obaja rodičia ich vzájomný rozchod a dohodu o stretávaní sa syna s otcom nezvládli a na syna obaja prenášali svoje vzájomné spory, do ktorých bol maloletý zahrnutý a teda tieto v značnej miere prispeli k odmietavému postoju maloletého k otcovi. Počas konania bolo preukázané, že zatiaľ čo v matke a v rodine matky vidí maloletý stabilitu a pocit bezpečia, otca a jeho rodinu odmieta a pobyť s otcom mu spôsobuje úzkostné stavy.

8. Súd zároveň poukazuje aj na prístup otca k maloletému dieťaťu a k jeho potrebám. Maloletému synovi bol v priebehu konania diagnostikovaný Aspergerov syndróm, adaptačné poruchy, iná vývinová porucha školských zručností, zmena rodinných vzťahov v detstve a aj v súvislosti s týmito diagnostickými závermi je podľa názoru súdu, potrebné zvoliť zo strany rodičov a aj akýkoľvek blízkych osôb maloletého k maloletému prístup zohľadňujúci tieto skutočnosti. V danom prípade však súd nevidel žiadnu snahu zo strany otca, aby sa podrobil odbornému poradenstvu s cieľom získať vedomosti o uvedených diagnózach, ako aj za účelom zistenia, akým spôsobom by sa mal správať k maloletému s ohľadom na jeho aktuálny zdravotný stav a aký prístup by mal zvoliť. Otec ako sám uviedol v priebehu konania nevyhľadal žiadnu pomoc, aj keď mu to bolo počas konania niekoľkokrát odporúčané. V konaní boli dokonca nariadené dve výchovné opatrenia, v rámci ktorých mohol využiť spoluprácu s odborníkmi, avšak ani túto nevyužil. Otcove vysvetlenie, prečo sa otec nezúčastnil druhého výchovného opatrenia, súd nepovažoval za relevantné. Takisto nezisková organizácia Orchidea, n.o. sa snažila zmapovať priebeh odovzdávania a preberania maloletého otcom pri styku s maloletým a pomôcť tak rodine nezávislým a odborným spôsobom zlepšiť vzájomné vzťahy, aby maloletý nezažíval zbytočný psychický tlak pri stretnutiach s otcom, avšak aj toto otec nakoniec odmietol.

9. Súd je toho názoru, že záujem maloletého, aby mal maloletý vytvorené bezpečné a stabilné prostredie bez zbytočného úzkostného prežívania, strachu a obáv zo stretnutia a s komunikácie s otcom a aby mal vytvorené prostredie k zdravému duševnému, telesnému a citovému vývinu, je prvoradý a je postavený nad právo rodiča stretávať sa so svojim dieťaťom. Vzhľadom k uvedenému súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku. Súd zároveň zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta, č. k. 8C/170/2008-24 zo dňa 23.09.2008, v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom.

10. Uznesením sp. zn. 16P/204-2010-112 zo dňa 27.07.2011 súd priznal znalkyni odmenu vo výške 348 eur, ktorá odmena bola znalkyni vyplatená z preddavku, ktorý zložil otec. Uznesením sp. zn. 16P/204-2010-265 zo dňa 21.09.2012, súd priznal znalkyni odmenu vo výške 373,06 eura zo štátnych prostriedkov. Uznesením sp. zn. 16P/204-2010-357 zo dňa 13.01.2014 súd priznal znalkyni odmenu a náhradu hotových výdavkov za výpoveď znalkyni na pojednávaní vo výške 53,71 eura zo štátnych prostriedkov. Uznesením sp. zn. 16P/204-2010-623 zo dňa 26.10.2015, súd priznal Ústavu pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r.o. odmenu vo výške 1.062,05 eura zo štátnych prostriedkov. Vzhľadom k uvedenému trovy štátu tak predstavujú celkovo sumu 1.836,82 eura. Súd rozhodol o trovách štátu tak, že oboch rodičov zaviazal na náhradu trov štátu, a to rovnakým dielom v jednej polovici s tým, že zohľadnil to, že otec uhradil v priebehu konania preddavok na znalecký posudok č. 15/2011 vo výške 348 eur. To znamená, že matka je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Galanta sumu 918,41 eura ($1.836,82:2 = 918,41$ eura) a otec je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Galanta sumu 570,41 eura ($918,41-348$) titulom náhrady trov konania štátu. Na trovy štátu zaviazal súd oboch rodičov, pretože je v záujme maloletého dieťaťa, aby boli upravené práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu a takisto bolo v záujme maloletého dieťaťa, aby boli v konaní vypracované znalecké posudky a vypočítaná znalkyňa. Súd zároveň poukazuje na to, že súd v rozsudku síce zakázal styk otca s maloletým dieťaťom, avšak ako skonštatoval, neurobil tak z dôvodov samotného správania sa otca k maloletému. Zároveň súd poukazuje na správanie sa oboch rodičov, ktorí zaťahovaním maloletého do svojich vzájomných vzťahov plných nevráživosti ovplyvnili aj správanie maloletého.

11. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku IV. a V. (o povinnosti matky a otca zaplatiť trovy konania štátu) podala odvolanie matka maloletého dieťaťa prostredníctvom právneho zástupcu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP). Odvolanie odôvodnila tým, že súd vec nesprávne aplikoval § 54 CMP. Matka s nariadeným dokazovaním nesúhlasila, nakoľko maloletý má závažný zdravotný stav, ktorý by sa mohol

vykonaním znaleckého dokazovania len zhoršiť a týmto posudkom by znalec nezistil nič nové a ani by nemal ako spochybniť výsledky predošlého znaleckého dokazovania. Navyše znalecký posudok z októbra 2015 len potvrdil už matkou predložené lekárske správy o zlom zdravotnom stave maloletého V.. Práve návrhom otca sa začalo viesť predmetné konanie s čím následne súvisel vznik trov konania. Právo otca ako rodiča na podanie návrhu na zmenu úpravy práv a povinností k maloletému nijako nespochybňuje, avšak poukazuje na to, že práve konaním otca a jeho právne nadbytočnými návrhmi v rámci dokazovania, na ktorých trval, predmetné trovy konania a trovy štátu vznikli. Navyše súd návrh otca nielenže zamietol, ale súčasne rozhodol o presnom opaku toho, čoho sa otec domáhal. Otec neustále počas konania spochybňoval matkou predložené lekárske správy o zlom zdravotnom a psychickom zdraví maloletého a opakovane žiadal vypracovať nové znalecké posudky. Tým, že matka v konaní bránila záujem maloletého V., navrhoval otec vypracovať znalecké posudky na potvrdenie svojich tvrdení, ktoré sa nakoniec ani v jednom zo znaleckých posudkoch nepotvrdili. Závery znaleckých posudkov preukázali presný opak toho, čo sa otec snažil preukázať a len duplicitne potvrdili tvrdenia matky ako aj lekárske správy. Trovy konania a trovy štátu zaviniť výlučne otec svojím vedomým konaním a prístupom v rozpore so záujmami maloletého a súčasne v rozpore so skutkovými okolnosťami, listinnými dôkazmi, výpoveďami účastníkov konania, svedkov i samotného maloletého, teda v rozpore s vykonaným dokazovaním. Z uvedených dôvodov matka navrhla zmeniť napadnutý rozsudok v časti náhrady trov štátu tak, že otec je povinný zaplatiť plnú náhradu trov štátu vo výške 1.836,82 eura.

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výrokov I., III. a V. (o zákaze styku, zmene predchádzajúceho rozsudku a povinnosti otca zaplatiť trovy konania štátu) podal odvolanie otec maloletého syna. Odvolanie odôvodnil tým, že na okresnom súde bolo vedené konanie od jesene 2010. Za tieto roky sa na prípade vystriedali štyria sudcovia okresného súdu. Do vyhlásenia posledného rozsudku došlo k podstatnej zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania. Táto zmena sa týka hlavne maloletého, ktorý medzičasom dovŕšil 14 rokov a podrobil sa nespočítateľnému množstvu odborných vyšetrení iniciovaných matkou. Ich výsledkom je diagnostikovaný Aspergerov syndróm. Diagnostikovanie ochorenia vyvolalo stopku u konajúcich súdov smerujúcu k zákazu styku otca s maloletým. V bode 36 rozsudku súd odôvodnil zákaz styku tým, že si to vyžaduje záujem maloletého, pričom zohľadnil vek maloletého, jeho zdravotný stav, jeho vzťah k rodine matky a vzťah k otcovi. Prihliadol pri tom na osobnostné črty rodičov maloletého syna, ktoré žiadnym spôsobom nekonkretizoval. V priebehu súdneho konania otec v niekoľkých vyjadreniach prezentoval, že jeho vzťah s matkou maloletého syna bol relatívne dobrý do augusta 2010, kedy nastúpila na druhú materskú dovolenku, nasťahovala sa späť so svojim už tretím manželom a synom V. späť do H. D. S. do rodinného domu ktorý otec vlastnil. Niekedy v mesiaci november sa presťahovali do rodinného domu tiež v obci, ktorý vlastní matka maloletého a dňa XX.XX.XXXX matka porodila druhého syna. Matka maloletého ani v jednom zo svojich vyjadrení tvrdenia o relatívne dobrom vzťahu aj s babkou a ostatnou rodinou nepoprela a nevyvrátila. Dokonca sama V. k babke aj niekoľko krát priniesla a nechala ho tam na celý víkend, čomu sa všetci tešili. To, že sa V. počas týchto stretnutí dobre cítil je preukázané aj fotodokumentáciou, založenou v súdnom spise. Pokiaľ tak, ako to otec tvrdí, tento vzťah bol dobrý až do novembra spred troch rokov, súd nevykonal dokazovanie k zisteniu, čo bolo príčinou zmeny správania maloletého na základe ktorého matka styk otca s V. znemožnila. Súd oprel svoje rozhodnutie o citované právne predpisy, poukázal aj na znalecké a odborné posudky, ktoré boli v priebehu súdneho konania vypracované. Okresný súd napriek rozsiahlemu dokazovaniu za 7 rokov trvajúci súdny proces sa nezmienil ani slovom o tom, prečo otec maloletého nie je schopný sa o syna postarať počas spoločného stretnutia. Ani slovom neuvádza, či synovi niekedy a ako ublížil, kedy a ako starostlivosť zanedbal, alebo v čom došlo k zmene na strane otca týkajúcej sa starostlivosti o syna napríklad od augusta 2010 do decembra 2014, kedy sa so synom stretol naposledy.

14. Pokiaľ matka maloletého prezentuje potrebu styk zakázať, opiera sa len o lekárske správy. Súd ju nikdy nevyzval, aby uviedla iné ako zdravotné dôvody, preto sa otec pýta, či aj chorý syn nie je synom. Súd sa v odôvodnení rozsudku o zdravotnom stave syna nezaobrá konštatovanou diagnózou. Deti s nízko funkčným variantom Aspergerovho syndrómu vykazujú vysokú mieru problémového chovania, majú nízku frustračnú toleranciu, nie sú schopní emocionálnej vzájomnosti ani sociálne primeraného správania, ich intelektuálne schopnosti sú zväčša v pásme podpriemeru, často sa i nich vyskytuje správanie a neochota k spolupráci. Pokiaľ matka maloletého súdu prezentovala toto ochorenie syna, súd nevykonal žiadne dokazovanie na zistenie, či táto choroba bráni v styku otca s maloletým. Okresný súd poukázal na znalecký posudok Doc. MUDr. Milady Harinekovej, CsC. č. 15/2011 ale neuviedol, že znalkyňa na súdnom pojednávaní potvrdila, že maloletý klame a potvrdila ovplyvňovanie zo strany

matky. Otec nesúhlasí s tým, čo súd uvádza v bode 34 v poslednej vete, že jediným kritériom na vyslovenie zákazu styku rodiča s maloletým dieťaťom je záujem maloletého dieťaťa a nevyhnutnosť zákazu styku. Podľa názoru otca nemožno súhlasiť s tým, aby dieťa vo veku do 13, resp. 14 rokov s Aspergerovým syndrómom mohlo samé rozhodovať o tom, čo chce. V uvedenej súvislosti otec poukazuje na zápisnicu z výsluhu maloletého syna z decembra 2016, z ktorej možno zistiť, aké má trinásťročný chlapec vyjadrovacie schopnosti.

15. V bode 40 rozsudku sa uvádza, že nezisková organizácia Orchidea n.o. sa snažila zmapovať priebeh odovzdávania a preberania maloletého otcom pri styku ale otec o ničom takom nevie. Ohľadom odovzdávania maloletého matkou otcovi otec poukazuje na deň 05.03.2016, kedy dve pracovníčky sociálnej kurately sedeli v osobnom motorovom vozidle na ulici pred bytom matky maloletého. Otec ich tam nevolal, zistil, že tam prišli z úradnej povinnosti, nie je zrejmé, či spísali nejaký záznam a s kým výsledkom. Otcovi sa vytykalo, že prišiel pred dom matky spolu s nimi, resp. ich tam mal zavolať. Z rozsudku nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal so správou sociálnej kurately z uvedeného dňa. Tiež nie je zrejmé, prečo súd pri rozhodovaní odignoroval odborné vyjadrenie č. 32/2016 z 13.6.2016 klinickej psychologičky PhDr. R. N.. Otec súdu doručil odborný článok uverejnený v odbornom časopise Právo a rodina č. 5/2016, 18. ročník. Autor článku Úskalí zjišťování názoru nezletilého dítěte v řízení před soudem JUDr. Jakub Kavalír uvádza, že v žiadnom prípade z čl. 12 Dohovoru nie je možné vyvodit', že by názor dieťaťa, o ktorom je v súdnom konaní rozhodované, bol pre súd zaväzujúci a tiež že by nemohol rozhodnúť odlišne od tohto názoru. V opačnom prípade by totiž bolo akékoľvek súdne pojednávanie nadbytočné, lebo by stačilo, aby sa všetky dotknuté osoby a orgány dozvedeli o názore dieťaťa a z neho potom pri svojej činnosti naďalej vychádzali. To by odporovalo prirodzenosti dieťaťa, ktoré ani v 10 alebo 12 rokoch ešte nie je natoľko vyspelé, aby rozhodovalo o všetkých otázkach, ktoré sa ho týkajú. Na tomto princípe je vypracovaná pôvodná rímsko-právna koncepcia rozlišujúca medzi spôsobilosťou k právam a povinnostiam a spôsobilosťou k právnym úkonom. Do jeho dosiahnutia sú to v prvom rade rodičia, ktorí majú dieťa zdravo formovať a zastupovať a pokiaľ sa to nedeje, alebo to ani nie je možné, vstupuje na scénu štát, aby to zaistil. Názor dieťaťa v súdnom konaní, ktoré sa ho týka, je veľmi často ovplyvnený tým rodičom, u ktorého dieťa je a ktorý v styku s druhým rodičom bráni, a to často vedome, ale tiež sprostredkované tak, že sa dieťa stotožní s postojom rodiča, ktorý má na jeho východu rozhodujúci vplyv. Z poznatkov súdnej práce vyplýva, že v mnohých prípadoch dieťa reprezentuje určitý názor hlavne z dôvodu, aby neublížilo tomu rodičovi, ku ktorému má najintenzívnejší citový vzťah. Je teda nutné vychádzať z toho, že najmä deti nižšieho veku nakoniec prijmu riešenie dospelých.

16. Pokiaľ sa otcovi vytyka, že nekontaktuje syna pohľadnicami alebo že ho neobdarúva, poukazuje na svoje doterajšie prednesy a vyjadrenia. V minulosti, keď si syn zobral domov k matke sladkosti ktoré dostal, na druhý deň mu matka povedala, že ich zjedol pes. Sladkosti mu viac krát zobrala aj stará matka (ktorá sa s vnukom tiež nemôže stretávať a neumožnil jej to ani okresný ani krajský súd), tieto vnukovi dať ani nemohla. Keď štrnásťročný chlapec vie písať prezidentovi, prečo nenapíše aj vlastnému otcovi alebo babke, ktorá sa o neho starala keď bol malý. Z uvedených dôvodov otec navrhol zmeniť a určiť styk otca s maloletým synom za prítomnosti kolízneho opatrovníka.

17. Okresný súd rozsudkom č. k. 8C/170/2008-24 zo dňa 23.09.2008 o úprave styku otca s maloletým synom nerozhodol. Zmena tohto rozsudku (vo výroku III.) preto nemá právne a procesné opodstatnenie a je v rozpore správnymi predpismi.

18. Otec nesúhlasí ani s V. časťou rozsudku, ktorou bola otcovi uložená povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu 570,41 eura bez právneho odôvodnenia. Súd správne uvádza, že otec uhradil náklady za vypracovaný znalecký posudok znalkyňou Doc. MUDr. Harinekovou 15.07.2011, bol doplnený a súdu doručený 04.09.2012 a znalkyňa bola vypočutá na pojednávaní 19.11.2012. V súvislosti so znaleckým posudkom znaleckého ústavu je potrebné zdôrazniť, že Krajský súd v Trnave v uznesení 23CoP/35/2013-320 dňa 31.07.2013 na strane 7 rozhodnutia uvádza, že tiež môže nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie. Otec preto nevidí dôvod, aby uhradil časť trov kontrolného znaleckého dokazovania. Otec bol s prvým znaleckým posudkom a jeho doplnením spokojný. Práve odvolací súd sa neuspokojil s právnym názorom okresného súdu vysloveným v rozsudku č. k. 16P/204/2010-286 z 19.11.2012 keď uviedol, že neboli náležite vyhodnotené závery znaleckého posudku v zmysle §132 OSP. Znalkyňa pri vypracovaní znaleckého posudku tak, ako to vyplýva zo strany 6 citovaného uznesenia, zohľadnila negatívne správanie sa matky, jej zlý a nevhodný vplyv na dieťa a komplikované vzťahy medzi rodičmi. Krajský súd v roku 2013 styk so synom nezakázal. Otec preto nevidí dôvod, aby niesol následky

procesných pochybení okresného súdu v rozhodovaní vo veci a platil viac trov, než doteraz zaplatil. Otec navrhol, aby odvolací súd zmenil výrok V. rozsudku tak, že náhradu trov konania znáša štát.

19. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že odvolanie otca nespĺňa zákonné náležitosti. Charakteristické osobnostné črty otca sú popísané v znaleckom posudku č. 23/2015 z novembra 2015 súdneho znalca PhDr. Igora Obucha aj znalkyne Doc. PhDr. Milady Harinkovej, CSc. č. 15/2011 zo dňa 15.07.2011. Matka priviedla maloletého k matke otca celkovo 2x a to z dôvodu, že sa otec vyhrážal, že má súdom nariadený styk a že maloletý má byť privedený k jeho babke. Otec už neuviedol, že maloletý bol ošetrovaný na pohotovosti potom ako ho otec udrel. Maloletý počas viacerých psychologických sedení opisoval ako sa mu otec vyhrážal. Otec taktiež zrejme odignoroval vyjadrenie maloletého, kde popisoval ako sa zle cítil aj v domácnosti jeho babky. Maloletý v priebehu sedemročného súdneho konania nespočetne krát uvádzal, že sa svojho otca bojí. Otec na maloletého vyvíja neúmerný psychický nátlak, ktorý maloletý len veľmi ťažko znáša. Nie je tiež pravdou, že deti s Aspergerovým syndrómom majú podpriemerný intelekt. Práve naopak, mnohé deti s Aspergerovým syndrómom majú nadpriemerný intelekt, nevedia klamať a striktné vyžadujú, aby nastolené pravidlá dodržiavali aj všetci naokolo a nedokážu pochopiť, prečo iní tak nerobia a sú nezmanipulovateľní. Matka navrhovala zákaz styku z dôvodu, že to je želanie samotného maloletého a zákaz styku je plne v záujme maloletého V.. Maloletý má už 14 rokov. Na názor takto vyspelého maloletého dieťaťa sa má brať podstatný ohľad. Maloletý sa vyjadril jednoznačne, nechce sa stretávať so svojim otcom, má z neho strach a návštevy otca zakaždým len výrazne zhoršili jeho psychické rozpoloženie. Matka navrhla odvolanie otca odmietnuť, alternatívne zamietnuť a v časti výrokov IV a V zmeniť tak, že otec je povinný zaplatiť plnú náhradu trov štátu vo výške 1.836,82 eura.

20. K odvolaniu otca sa vyjadril prokurátor, v ktorom uviedol, že otec maloletého spochybňuje odôvodnenie napadnutého rozsudku bez toho, aby vôbec uviedol jediný relevantný dôvod, ktorým by spochybnil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd zakázal styk otca s maloletým nie je v súčasnosti rozhodnutím, ktoré je v najlepšom záujme maloletého. Súd prvej inštancie skutočne a komplexne vyhodnocoval skutkové zistenia a dôvodom pre zákaz styku nebola diagnóza Aspergerov syndróm diagnostikovaná u maloletého až v priebehu konania, resp. výlučne zdravotný stav maloletého. Podaným odvolaním otec maloletého zároveň vytyka súdu, že nezisťoval, prečo došlo k zmene vzťahov zo strany maloletého. Súd prvej inštancie sa preukázateľne pokúsil v priebehu konania dosiahnuť zlepšenie vzťahov v rodine maloletého, keď uznesením č.k. 16P/204/2010-772 zo dňa 04.10.2016 nariadil výchovné opatrenie, ktorým obom rodičom maloletého, ako aj maloletému uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu. Otec ani jeden raz na uložené výchovné opatrenie nereflektoval. O zmenu postoja maloletého sa otec aj pomocou uloženého výchovného opatrenia ani len nepokúsil. Nie je zrejmé, akým spôsobom si otec maloletého predstavuje realizáciu styku s maloletým, keď sa v priebehu konania ani len nesnažil akýmkoľvek spôsobom pracovať na zmene odmietavého postoja u maloletého, výchovné opatrenie odignoroval, spochybňuje a bagatelizuje ochorenia maloletého, ktoré boli diagnostikované rôznymi odbornými lekármi a zariadeniami a predkladané lekárske správy považuje za účelové. Po oboznámení sa s obsahom odvolania otca maloletého prokurátor zastáva názor, že z odvolania otca nie sú zrejme žiadne „nové“ skutočnosti, ktoré by spochybnili správnosť záverov súdu prvej inštancie, ktorý svoje rozhodnutie o zákaze styku riadne právne a skutkovo odôvodnil. Zo skutkových zistení v predmetnej veci dostatočným spôsobom vyplýva, že prípadné autoritatívne nariadenie povinnosti maloletému, aby sa s otcom stretával, čoho sa vlastne otec svojou požiadavkou vo vzťahu k úprave styku dožaduje, v súčasnosti nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré by bolo v najlepšom záujme maloletého. Plne rešpektujúc závery súdom vykonaného dokazovania v predmetnej veci prokurátor zotrváva na vyjadrení prezentovanom na súdnom pojednávaní konanom dňa 15.12.2017 a síce, že v predmetnej veci žiaľ došlo k naplneniu jediného kritéria pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom, ktorým je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva a aktuálne nie je možné, aby súd - pokiaľ pri svojom rozhodovaní prihliada na najlepší záujem maloletého dieťaťa - iným spôsobom než zákazom osobného styku upravil styk otca s maloletým V., ktorého nerušený zdravý psychický vývin si o.i. vyžaduje, aby u dieťaťa absentoval strach a zároveň bol prítomný pocit bezpečia, istoty a stability, ktoré pocity však u maloletého aktuálne preukázateľne absentujú už pri predstave stretnutia s otcom. Z uvedených dôvodov prokurátor navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť vo výroku I. a III., právo na vyjadrenie sa k výroku V. nevyužil.

21. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, vo vyjadrení uviedol, že konanie v právnej veci úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu už prebieha od roku 2010 a v rámci konaní boli súdnymi znalcami vyhotovené 3 znalecké posudky a zároveň boli do spisu doložené lekárske správy z ktorých vyplýva, že maloletý má pretrvávajúce zdravotné problémy v súvislosti s tým, že má obavy zo stretnutia s otcom, ktorého neustále odmieta. Následkom týchto obáv eskalovali jeho psychické problémy v priebehu konania do tej miery, že sa u neho prejavili dokonca i suicidálne myšlienky. Počas celého obdobia, po ktoré súdne konanie trvá nebolo nijakým spôsobom preukázané, že by vôľa dieťaťa bola účelovo a systematicky formovaná zo strany matky. Realizácia styku otca so synom fakticky neprebíha už od konca roku 2014 (maloletého otec videl len za oplotením rodinného domu v mieste bydliska matky maloletého). I keď zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom je opatrením, ktoré prenikavo zasahuje do práv a povinností rodiča, predovšetkým do práva rodiča podieľať sa na výchovnom pôsobení na dieťa a preto ho možno vysloviť až po riadnom zistení skutkového stavu veci, ale v konaní bolo dostatočne preukázané, že uskutočňovanie styku rodiča s maloletým dieťaťom ohrozuje zdravie dieťaťa, predovšetkým jeho zdravý psychický vývin. Súd v konaní vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa sleduje predovšetkým najlepší záujem maloletého. Najlepší záujem dieťaťa je veľmi pružný a adaptabilný pojem, ktorý možno prispôbovať, avšak záujem dieťaťa stojí nad všetkými inými záujmami a ustupuje právu rodiča na styk s dieťaťom, pričom je nevyhnutné prihliadať na názor maloletého prezentovaný v tomto konkrétnom prípade opakovane. Kolízny opatrovník v konaní apeloval na rodičov, aby nepresadzovali svoje videnie najlepšieho záujmu dieťaťa bez toho, aby aplikovali elementárne vedomosti detskej psychológie, nakoľko presadzovanie ich záujmov, potrieb a cieľov bez skutočného videnia záujmu maloletého, bude naďalej vyúsťovať do neurotických problémov a porúch správania dieťaťa a bude zhoršovať situáciu dieťaťa. Keďže z konania je zrejmé, že vynucovanie styku otca s maloletým je pre maloletého traumatizujúce, vyvoláva v ňom suicidálne myšlienky a je predpoklad, že pri ponechaní styku otca s dieťaťom bez obmedzenia zo strany súdu sa otec tohto bude domáhať, je nevyhnutné za účelom stabilizácie zdravotného stavu maloletého a nadobudnutia pocitu bezpečia, rešpektujúc pritom prejavenu vôľu dieťaťa, zakázať styk otca s maloletým, nakoľko existuje reálna obava, že naplní svoje suicidálne myšlienky.

22. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca a matky maloletého dieťaťa nie je dôvodné.

23. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody otca a matky predostreté v ich odvolaniach bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na zákaz styku otca s maloletým synom a posúdiť výroky o povinnosti nahradiť trovy konania štátu matkou aj otcom.

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

25. Podľa § 25 ods. 1, 2, 3 rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvoze. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

26. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

27. Odvolací súd uznesením č. k. 23CoP/35/2013-320 zo dňa 31.07.2013 zrušil v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 16P/204/2010-286 zo dňa 19.11.2012, ktorým súd prvej inštancie zveril maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Odvolací súd vo vyššie uvedenom uznesení vychádzal zo skutočnosti, že súd prvej inštancie sa neriadil závermi znaleckého posudku, ale vyhodnotil obsah znaleckého posudku v rozpore so zásadami hodnotenia znaleckého dokazovania a súdu prvej inštancie uložil povinnosť riadiť sa závermi vyslovenými v znaleckom posudku a v prípade, ak závery posudku nepovažuje za dostatočne logicky vysvetlené, vypočuje znalca, prípadne ho požiada o doplnenie znaleckého posudku, o odstránenie rozporných tvrdení. Odvolací súd pripustil aj vypracovanie kontrolného znaleckého posudku a súd prvej inštancie mal skúmať, či neexistuje priestor na rozšírenie styku oproti súčasnej úprave styku.

28. Súd prvej inštancie v súlade s názorom odvolacieho súdu vo vyššie uvedenom uznesení doplnil dokazovanie smerujúce k podanému návrhu otca na zmenu zverenia maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti a k návrhu matky, ktorá sa napokon domáhala zákazu styku otca so synom.

29. Otec v odvolaní namietal neprimeranú dĺžku konania od jesene 2010, pričom za uvedené obdobie došlo k podstatnej zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania, hlavne maloletého syna, ktorý medzičasom dovŕšil 14 rokov a podrobil sa nespočítateľnému množstvu odborných vyšetrení iniciovaných matkou a diagnostikovanie Aspergerovho syndrómu, čo smerovalo k zákazu styku otca s maloletým; otec nesúhlasil s odôvodnením zákazu styku tým, že si to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa; súd nekonkretizoval osobnostné črty rodičov maloletého syna; nevysporiadal sa s vykonaním dokazovania smerujúcim k zisteniu príčin zmeny správania maloletého syna, keď vzťah syna s otcom do augusta 2010 relatívne dobrý; súd napriek rozsiahlemu dokazovaniu sa nezmenil o tom, prečo otec maloletého nie je schopný sa o syna postarať, či synovi niekedy a ako ublížil, kedy a ako starostlivosť zanedbal; súd neuviedol, prečo by sa otec nemohol so synom stretávať aj keď trpí zistenou poruchou; súd neprihliadol a nevysporiadal sa s názorom znalkyne Doc. MUDr. Milady Harinekovej, CsC.; že maloletý klame a je ovplyvňovaný matkou; súd sa nevysporiadal s názorom otca, že dieťa vo veku do 13, resp. 14 rokov s Aspergerovým syndrómom nemôže samé rozhodovať o tom, čo chce; otec nemá vedomosť o snahe neziskovej organizácie Orchidea n.o. zmapovať priebeh odovzdávania a preberania maloletého otcom pri styku (čo súd prvej inštancie v rozsudku uvádza); nie je zrejmé, prečo súd pri rozhodovaní odignoroval odborné vyjadrenie č. 32/2016 z 13.6.2016 klinickej psychologičky PhDr. R. N. a odborný článok uverejnený v časopise Právo a rodina č. 5/2016 pod názvom Úskalí zjišťování názoru nezletilého dítěte v řízení před soudem; podľa názoru otca výroku III. (o zmene predchádzajúceho rozsudku) nemá právne a procesné opodstatnenie a výrok V. (o povinnosti otca zaplatiť trovy konania štátu) nebol riadne odôvodnený.

30. Z obsahu odvolania otca je zrejmé, že sa domáha preskúmania skutkových záverov z vykonaných jednotlivých dôkazov súdom prvej inštancie. Je pravdou, že dokazovanie bolo vykonané niekoľkými správami o zdravotnom stave maloletého dieťaťa, ktorými matka preukazovala najskôr požiadavku obmedzenia styku dieťaťa s otcom a neskôr zákaz styku (záznam o poskytnutí prvej lekárskej pomoci z 17.11.2013, č.l. 366, správy Centra pedagogicko psychologického poradenstva a prevencie v Šali zo 07.01.2014 a 17.01.2014, č.l. 367, 371, prepúšťaciu správu Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou (DFNsP) v Bratislave z 05.12.2014, č.l. 417, správu z psychiatrickej ambulancie DFNSP z 27.02.2015 (č.l. 530) z dôvodu, že dieťa sa otca bojí, nechce sa s otcom stretávať a pred stykom s otcom a po návrate zo stretnutia s otcom mal V. zlé sny, budil sa, zvracal, čo nemalo priaznivý vplyv na zdravotný stav dieťaťa. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto dôkazy a tvrdenia matky (aj keď spochybňované otcom) nemohli ostať bez povšimnutia a súd prvej inštancie správne nariadil kontrolné znalecké dokazovanie smerujúce k zisteniu rozsahu styku otca so synom. Otec s nariadením kontrolného znaleckého dokazovania súhlasil a v podaní doručenom súdu 20.03.2015 (č.l. 543) navrhol, aby bol vo veci ustanovený Ústav pre znaleckú činnosť v psychológii a psychiatrii, s.r.o. so sídlom v Nových Zámkoch. Súdu návrhu otca vyhovel a uznesením z 30.04.2015 poveril ústav vypracovaním kontrolného znaleckého posudku. Z obsahu znaleckého posudku je zrejmé, že znalec mal k dispozícii obsah celého spisového materiálu a z časti II Posudok vyplýva, na ktoré všetky listiny (vrátane správ o zdravotnom stave dieťaťa) prihliadal, aké vyšetrenia matky, otca a maloletého V. vykonal a k akým záverom dospel. Znalec v závere posudku konštatuje, že za aktuálnej situácie nie je v záujme maloletého V., aby sa stýkal so svojím otcom. Správanie maloletého V. hodnotil tak, že spočiatku (v roku 2011) si vyžadoval prítomnosť matky počas sedenia s otcom, po chvíli akceptoval aj vzdialenie sa matky. Spontaneita správania chlapca voči otcovi

bola nižšia, ako voči matke. V roku 2014 však dieťa psychologičke opakovalo, že k otcovi chodiť nechce, v zariadení Orchidea v r. 2013 napísali, že maloletý pri príchode otca nechcel viac jesť..., správa sa dvojtvárne, akoby zrkadlil správanie rodičov. Uvedené okolnosti poukazujú na to, že maloletý už skoro po rozpade vzťahu rodičov pociťoval ich vzájomný konflikt a správal sa tak, aby mu toto spôsobovalo čo najmenší stres. Maloletý je v rámci svojho vzťahu k otcovi ovplyvnený aj postojom svojej matky, ktorá vníma otca dieťaťa negatívne a má z neho strach..., maloletý je silno citovo viazaný na matku, ju, aj jej rodinu si do istej miery idealizuje, takže je prirodzené, že jej postoje, názory a prejavy na dieťa intenzívne pôsobia. Znalec sa nedomnieva, že by chlapec klamal, t.j. úmyselne skresľoval skutočnosť. Hovorí to, o čom je vnútorne aj presvedčený. Maloletý V. vyjadruje veľmi výrazný a dramatický strach z otca (čo znalec podrobne popisuje v časti pozorovanie maloletého dieťaťa) a znalec považuje za pravdepodobné, že intenzita strachu z otca je ovplyvnená jeho matkou, ktorá tiež prezentovala výrazný strach z otca dieťaťa. Znalec v tejto súvislosti považuje za pravdepodobné, že maloletý zažil niektoré impulzívnejšie reakcie svojho otca, ktoré prežíval nepríjemne, no „výsledná podoba toho“ je zjavne ovplyvnená postojom matky...Znalec sa domnieva, že od doby vypracovania znaleckého posudku v roku 2011 sa ešte viac „polarizoval“ vzťah maloletého syna k rodičom. Dieťa otca vníma podstatne negatívnejšie ako predtým, matku zas pozitívnejšie, možno predpokladať, že sa posilnila jeho väzba na ňu. Čo sa týka manipulácie dieťaťa, maloletý je pod silným vplyvom matky. Matka má z otca strach a tento zjavne prezentuje pred maloletým. Nepomáha mu jeho prípadný strach zmiernovať, ale ho spojím postojom posilňuje a vzhľadom na osobnosť matky sa nedá jednoznačne povedať, že to robí úmyselne a cielene. Čo sa týka otca dieťaťa, tu sa znalec domnieva, že tento môže k celej zlej situácii prispievať tým, že ju bagatelizuje. Nedokáže si pripustiť, že mohli nastať situácie, kedy sa maloletý necítil u neho dobre, že mohol niektoré jeho reakcie vnímať negatívne a pod. (čo sa deje v každom vzťahu medzi rodičom a dieťaťom). Uvedené je v podstate v súlade s otcovými osobnostnými charakteristikami. Maloletý žije v spoločnej domácnosti s matkou, jeho vzťah k nej je silný, preto na dieťa aj silnejšie pôsobia jej reakcie. S otcom sa od konca roku 2014 dieťa nestretáva, takže odvtedy s ním reálnu skúsenosť nemá, no vo svojej fantázii si udržiava, resp. možno aj posilňuje obraz otca ako zlého a agresívneho... Maloletý matku vníma výlučne pozitívne, žije s ňou v spoločnej domácnosti, má dojem, že matka uspokojuje jeho potreby, cíti pri nej blízkosť, bezpečie. Otca vníma negatívne, ako ohrozujúceho, má z neho strach. Oba tieto postoje majú tendenciu navzájom potencovať, t.j. čím bližšie sa cíti voči matke, tým viac odmieta otca a naopak. Znalec nechce deliť rodičov na dobrého a zlého, domnieva sa, že každý z nich na z hľadiska výchovy dieťaťa niektoré slabiny. Z hľadiska emočnej výbavy rodičov o niečo lepšie osobnostné predpoklady má matka dieťaťa, ktorá dokáže s dieťaťom viac rezonovať na emočnej úrovni (aj keď má sklon k dramatickejším emočným prejavom). Otec je emočne chladnejší, málo spontánny, kontroluje sa, drží si odstup, v rámci čoho môže byť impulzívny. Na druhej strane môže dať každý z nich synovi niečo iné, matka väčšiu emočnú odozvu, otec vytrvalosť pri dosahovaní cieľov. Maloletý ba mal zostať v starostlivosti matky a aktuálne znalec nevidí možnosť, že by sa s otcom stretával. Maloletý odmieta otca veľmi výrazne a dramaticky a nie je možné a ani vhodné nútiť skoro 12 ročné dieťa, aby sa s niekým stretávalo (najmä keď ide o blízku vzťahovú osobu), keď nechce...Nariadenie styku, resp. povinnosť stretávať sa s otcom by mohlo zanechať na psychike maloletého vážne negatívne následky. Na druhej strane ale znalec považuje za vhodné, aby maloletý obnovil kontakt s otcom. K tomu však bude potrebný dlhší čas a v záujme toho by sa mali rodičia podrobiť „psychologickým opatreniam“, ako to znalec podrobnejšie popísal na str. 24 a 25 posudku.

31. Z takto vykonaného dokazovania mohol súd prvej inštancie vyvodiť záver, že boli splnené predpoklady pre momentálny zákaz styku oca s maloletým synom. Konanie o zmenu úpravy rodičovských práv prebieha od roku 2010, v rámci konaní boli súdnymi znalcami vyhotovené dva znalecké posudky a zároveň boli do spisu doložené lekárske správy z ktorých vyplýva, že maloletý V. má závažné pretrvávajúce zdravotné problémy v súvislosti s tým, že má obavy zo stretnutia s otcom, ktorého neustále odmieta. Následkom týchto obáv eskalovali jeho psychické problémy v priebehu konania do tej miery, že bol hospitalizovaný a prejavili sa u neho dokonca i suicidálne myšlienky. Počas konania bolo síce preukázané, že dieťaťa je výrazne ovplyvňované matkou, ale k celej nepriaznivej situácii prispieva aj otec tým, že bagatelizuje problémy, je nesebakritický, na celej komplikovanej situácii nepripúšťa svoj podiel viny. I keď zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom je opatrením, ktoré výrazne zasahuje do práv a povinností rodiča, predovšetkým do práva rodiča podieľať sa na výchove dieťaťa, ale v konaní bolo dostatočne preukázané, že uskutočňovanie styku rodiča s maloletým dieťaťom ohrozuje zdravie dieťaťa, predovšetkým jeho zdravý psychický vývin. V takejto výnimočnej situácii (aj keď nebolo preukázané, že by sa otec nebol schopný o dieťa postarať, resp. neboli preukázané také vlastnosti, ktoré by otcovi v styku so synom bránili), po vyčerpaní rôznych spôsobov pokusov o nápravu vzťahov medzi rodičmi

(naposledy nariadené výchovné opatrenie uznesením súdu prvej inštancie 04.10.2016, č.l. 772) bez pozitívneho výsledku mohol súd prvej inštancie zakázať styk otca s dieťaťom. Odvolací súd prihliadol aj k vyjadreniu (k odvolaniu) kolízneho opatrovníka, ktorý v spore chránil najlepší záujem dieťaťa a vyjadril sa, že v situácii, kedy vynucovanie styku otca s maloletým je pre maloletého traumatizujúce, vyvoláva v ňom suicidálne myšlienky a je predpoklad, že pri ponechaní styku otca s dieťaťom bez obmedzenia zo strany súdu sa otec bude stretnutí domáhať, je nevyhnutné za účelom stabilizácie zdravotného stavu maloletého a nadobudnutia pocitu bezpečia, rešpektujúc pritom prejavenu vôľu dieťaťa, zakázať styk otca s maloletým. Súdny pri rozhodovaní o právach maloletého musia rozhodovať v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, pričom tento pojem je nutné vykladať vždy s prihliadnutím na konkrétny prípad. V zásade možno povedať, že je v záujme dieťaťa stretávať sa s rodičom, ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti. Zároveň rodič má ústavné právo na starostlivosť o svoje deti a ich výchovu. V tomto prípade je nutné však prihliadať na výsledky znaleckých dokazovaní, názor maloletého aj na početné správy o psychickom stave maloletého. Názor maloletého V. je jedným z viacerých dôvodov zákazu styku otca s maloletým synom, pričom už je vo veku, kedy je potrebné na jeho názor prihliadať. V uvedenom prípade sa ako najlepšie riešenie javí hlavne stabilizácia zdravotného stavu a získanie psychickej pohody maloletého dieťa (zhoršené dlhotrvajúcim súdnym konaním a nepriaznivým vzťahom rodičov). Rovnako prokurátor, ktorý vstúpil do konania sa priklonil k názoru, že v prejednávanej veci žiaľ došlo k naplneniu jediného kritéria pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom, ktorým je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia v záujme dieťaťa. Aktuálne nie je možné, aby súd, pokiaľ pri svojom rozhodovaní prihliada na najlepší záujem maloletého dieťaťa, iným spôsobom, než zákazom osobného styku upravil styk otca s maloletým V., ktorého nerušený zdravý psychický vývin si okrem iného vyžaduje, aby u dieťaťa absentoval strach a zároveň bol prítomný pocit bezpečia, istoty a stability, ktoré pocity však u maloletého aktuálne preukázateľne absentujú už pri predstave stretnutia s otcom.

32. Je pravdou, že súdne konanie trvalo veľmi dlho a verejnou ochrankyňou práv boli vo veci konštatované prieťahy ale zároveň je potrebné poukázať aj na to, že rodičia nie sú schopní ani ochotní vzájomne komunikovať, nevedia sa na ničom dohodnúť, neustále podávali návrhy na vydanie neodkladných (predbežných) opatrení, proti každému rozhodnutiu sa odvolali, potom sa v takejto situácii stane, že konanie trvá neprímerane dlho. Samotný otec považoval vzťah s matkou a so synom do augusta 2010 za relatívne dobrý. Použitie slova relatívne naznačuje a z obsahu spisu vyplýva, že nebol ideálny a problémy sa vo vzťahu vyskytovali stále, ale postupne sa zhoršovali, pretože rodičia maloletého syna nepracovali na tom, aby sa ich vzájomné vzťahy zlepšovali, práve naopak, ich rozdielnosť názorov ich vzájomne vzdalovala. Aj zo záverov znaleckého posudku Doc. PhDr. Milady Harinekovej CSc., ako aj zo všetkých odôvodnení rozhodnutí súdov (niekoľkých neodkladných opatrení podávaných matkou i otcom) je zrejmé, že apelovali na rodičov maloletých detí, vrátane otca, aby pracovali na zlepšení vzájomného vzťahu, pretože len v prípade, ak sa upraví ich vzájomný vzťah, je možné predpokladať zlepšenie vzťahu otca so synom. Znalčka doslova uviedla, že je veľmi dôležité predchádzať poruchám správania dieťaťa, úzkostným stavom, tak, že rodičia slušnou, kultivovanou, neurážlivou komunikáciou nájdu spôsob vyriešenia sporov a obojstrannou dohodou budú na styku maloletého s otcom spolupracovať. Rovnako kolízny opatrovník v konaní apeloval na rodičov, aby nepresadzovali svoje videnie najlepšieho záujmu dieťaťa bez toho, aby aplikovali elementárne vedomosti detskej psychológie, nakoľko presadzovanie ich záujmov, potrieb a cieľov bez skutočného videnia záujmu maloletého, bude naďalej vyúsťovať do neurotických problémov a porúch správania dieťaťa a bude zhoršovať situáciu dieťaťa. Súd v konaní vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa sleduje predovšetkým najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý stojí nad všetkými inými záujmami a ustupuje právu rodiča na styk s dieťaťom, pričom je nevyhnutné prihliadať na názor maloletého prezentovaný v tomto konkrétnom prípade opakovane. Otec poukazoval na to, že nemá vedomosť o snahe neziskovej organizácie Orchidea n.o. zmapovať priebeh odovzdávania a preberania maloletého otcom pri styku (čo súd prvej inštancie v rozsudku uvádza). Záverečná správa akreditovaného subjektu Orchidea, n.o. je súčasťou spisu na č. l. 464-475 a otec sa s ňou mohol oboznámiť nahliadnutím do súdneho spisu. Išlo len o jeden z dôkazov, na ktorý súd prvej inštancie okrajovo poukazuje v bode 40, v ktorom odôvodňuje prístup otca k riešeniu vzniknutého problému a jeho nechotu spolupracovať na zlepšení vzájomných vzťahov medzi rodičmi. Z obsahu podaní otca, vrátane odvolania ale nie je zrejmé, čo všetko podnikol otec k tomu, aby sa jeho narušený vzťah s matkou maloletého syna upravil a zlepšil, pričom to bol pravdepodobne práve otec, ktorý hneď na začiatku manželstva spôsobil vážny problém, keď sa mu po dvoch mesiacoch potom, ako sa narodil maloletý V., narodila nemanželská dcéra a z obsahu spisu vyplýva aj negatívne a nevhodné správanie sa otca k matke, ktorého svedkom bol aj maloletý syn.

33. Otec namietal, že súd prvej inštancie neprihliadol na odborné vyjadrenie klinickej psychologičky PhDr. R. N. z 13.06.2016 a odborný článok, ktorý sa zaoberal tým, do akej miery je potrebné prihliadnuť na názor dieťaťa a kedy ho nemožno rešpektovať. Odborné vyjadrenie bolo len jedným z dôkazov, z ktorého nevyplývala potreba zákazu styku otca s dieťaťom, ale počas konania tak, ako je vyššie uvedené, bolo vykonaných niekoľko dôkazov, z ktorých vyplynula potreba zákazu styku otca so synom. V takejto dôkaznej situácii zjednodušene povedané prevážila sila dôkazov záver o nevyhnutnosti zákazu styku otca so synom. Odvolací súd súhlasí s názorom otca, že len nesúhlas dieťaťa so stretávaním sa s rodičom by nemal viesť k zákazu styku a otec by mal mať právo stretávať sa aj s chorým synom. Ale v prípade, ak psychická porucha (ochorenie) dieťaťa súvisí výlučne so stykom s otcom a z niekoľkých lekárskeho posudkov vrátane znaleckého posudku vyplynie, že je nevyhnutné zamedziť styk otca dieťaťom, tak v takom prípade je závery odborníkov želanie dieťaťa potrebné akceptovať. Závery znalkyne Doc. PhDr. Milady Harinekovej CSc., že V. klame (o nechcení sa s otcom stretávať) boli vyvrátené závermi kontrolného znaleckého posudku, v závere ktorého je konštatované, že chlapec hovoril o tom, o čom je vnútorne aj presvedčený (znalec sa nedomnieval že dieťa klame) a dieťa vyjadruje veľmi výrazný a dramatický strach z otca (čo znalec podrobne popisuje v časti pozorovanie maloletého dieťaťa) aj keď znalec považuje za pravdepodobné, že intenzita strachu z otca je ovplyvnená jeho matkou, ktorá tiež prezentovala výrazný strach z otca dieťaťa (z obsahu kontrolného znaleckého posudku zároveň vyplýva, prečo sa matka a syn otca boja, hoci otec na strach z ich strany nevidí dôvod a popiera nevhodné správanie, čo tiež vyplýva z obsahu kontrolného znaleckého posudku).

34. Je potrebné, aby účastníci konania toto rozhodnutie nepovažovali za konečné rozhodnutie. Z obsahu spisu, hlavne zo znaleckých posudkov vyplýva, akú dôležitú úlohu zohráva otec vo výchove dieťaťa, preto je nevyhnuté ďalej pokračovať v pokusoch o nápravu vzťahov medzi rodičmi a dieťaťom v spolupráci s odborníkmi. V prípade, ak sa vzťahy zlepšia, otec môže podať návrh na zrušenie zákazu styku (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu ČR III.ÚS 438/05 z 13.12.2006 ale aj rozsudok Krajského súdu Košice 8CoP/103/2017 v ktorých prípadoch bol rovnako zakázaný styk otca s dieťaťom výlučne z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa spôsobeného odmietaním stretnutí dieťaťa s rodičom bez toho, aby na strane otca existovali dôvody pre zákaz styku). Aj z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že záujmy detí a rodičov majú byť vo vzájomnej rovnováhe, ale zvrchovaný záujem dieťaťa môže, podľa okolností konkrétneho prípadu, prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality spočíva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami. (rozsudok ESLP vo veci Elsholz proti Nemecku).

35. Z judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov vyplýva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do detailov, nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie o zákaze styku otca s maloletým synom odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

36. Otec podal odvolanie aj proti výroku III., ktorým súd zmenil predchádzajúci rozsudok (o rozvoze a úprave práv a povinností rodičov k maloletému synovi) v časti úpravy styku otca s maloletým synom s odôvodnením, že tento výrok bol neopodstatnený. Rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 8C/170/2008 - 24 zo dňa 23.09.2008 súd (okrem iného) rozhodol o styku otca so synom tak, že súd ponecháva styk otca so synom neobmedzený. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom, výrokom III. postupoval správne, v zmysle § 121 CMP, pretože rozhodnutím o zákaze styku otca s maloletým menil právo rodiča v časti úpravy styku otca so synom. V opačnom prípade by popri sebe existovala úprava styku otca s maloletým dieťaťom, ktorá by bola navzájom odporujúca.

37. O náhrade trov konania štátu súd prvej inštancie rozhodol tak, že matku zaviazal zaplatiť na účet súdu 918,41 eura otca 570,41 eura, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na trovy štátu zaviazal súd oboch rodičov, z dôvodu, že bolo v záujme maloletého, aby boli v konaní vypracované znalecké posudky a vypočutá znalkyňa. Súd zároveň poukázal na to, že síce zakázal styk otca s dieťaťom, ale nie preto, že by existovali dôvody pre zákaz styku na strane otca. Proti tomuto výroku rozsudku podali odvolanie

obaja rodičia maloletého V., ktorí nenamietali výšku vzniknutých trov štátu, ale nesúhlasili s tým, aby trovy konania platili. Matka navrhovala, aby súd zaviazal na zaplatenie trov štátu otca a otec navrhol, aby trovy konania znášal štát.

38. Podľa § 55 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

39. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

40. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

41. Vychádzajúc z koncepcie CMP je zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo v mimosporových konaniach upraviť tie inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním, a v ktorých je aplikácia Civilného sporového poriadku vylúčená. Znamená to, že Civilný mimosporový poriadok obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy Civilného sporového poriadku, pričom ide aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacía zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 CMP (povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci a vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci), preto CMP v § 57 počítá s eventuálnou možnosťou vzniku trov konania štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhoduje z úradnej povinnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Nakoľko CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenia o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z § 148 OSP, je potrebné v súlade s článkom 3 ods. 1 základných princípov CMP i na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní, aplikovať ostatné ustanovenia CMP upravujúce trovy konania, ktoré sú čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Štát nemá právo na náhradu trov, ktoré platil len v prípade, ak to zákon výslovne ustanovuje, že trovy dôkazov platí štát (napr. § 251 ods. 1 CMP) alebo tak rozhodne súd na základe zistenia, že účastník alebo účastníci spĺňajú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov (primerane § 49 ods. 2 CMP). Vzhľadom na charakter mimosporových konaní, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát, považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní (§ 49 ods. 3 CMP). Aj v prípade náhrady trov štátu môže súd použiť materiálny korektív vyplývajúci z § 55 CMP a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy dokazovania, ktoré platil štát, nahradili všetci účastníci alebo len niektorý z nich.

42. Odvolací súd posudzoval, či s prihliadnutím na okolnosti prípadu je spravodlivé zaviazat' na náhradu trov konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním z odboru detskej psychiatrie (čo nebolo sporné), oboch rodičov v rovnakom pomere alebo len niektorého z nich. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že posudzovanie citových väzieb medzi maloletým dieťaťom a jeho rodičmi, posudzovanie vhodnosti určitej realizácie styku rodiča s dieťaťom z hľadiska psychologického (psychiatrického) nariadeným znaleckým dokazovaním je v každom prípade v záujme všetkých účastníkov konania a riadneho zistenia skutočného stavu veci, preto všetky vzniknuté trovy na znalecké dokazovanie boli účelné a znalcom priznané zo štátnych prostriedkov v súlade s právnymi predpismi. Z vyššie uvedeného dôvodu nie je možné, aby tieto trovy znášal štát, pretože na to nie sú splnené zákonné predpoklady. Matka maloletého dieťaťa nebola oslobodená od platenia poplatkov a aj keď jej návrhu súd vyhovel a zakázal styk otca s dieťaťom, súd prvej inštancie správne konštatoval, že k takémuto rozhodnutiu ho viedol výlučne nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa a nie okolnosti na strane otca. Za nepriaznivú situáciu v ich vzájomných vzťahoch môžu obaja rodičia, preto niet dôvodu, aby sa nepodielali na vzniknutých trovách štátu v rovnakej miere.

43. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, vo všetkých napadnutých výrokoch s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

44. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

45. Senát odvolacieho súdu prijal tento rozsudok pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).